

II. Základní činitelé vývoje národohospodářského.

§ 15. Přehled.

Každé národní hospodářství jest geograficko-historickou individualitou (Wagner), na jejíž vývoj a dočasný stav (ráz) účinkovalo territorium a jeho přirozené vlastnosti (poměry), obyvatelstvo a jeho společenská organizace (stát) a dočasný stav jeho vzdělání theoretického a praktického (vědy přírodní, společenské, technické). Člověk a příroda jsou tedy základními nejdůležitějšími činiteli, hospodářský vývoj určujícími.

§ 16. Příroda.

I Hospodářství lidské, nejsouc leč podmaňováním si přírody pro potřeby člověka (Philippovich), závisí více než kterákoliv jiná lidská činnost na onom souhrnu přirozených vnějších podmínek životních, jež zoveme přírodou.

Účinkují zde zejm. tyto momenty :

a) podnebí (klima), t. j. souhrn atmosférických vlivů (teplota, sluneční světlo, dešťové srážky a jejich místní a časové rozdělení, větrné proudy), určuje nejen povahu (ráz) rostlinstva i zvířeny (zde má teplé pásmo co do